

Sudac treba da bude ustrajan trčalac

"SUDAC KOJI SAMO ŠEĆE SREDINOM IGRALIŠTA, SVAKOMU JE POZNAVAOCU IGRE SMIJEŠAN, IGRAČI ĆE U BRZO IZGUBITI SVAKO POVJERENJE U NJEGA, UČESTATI ĆE PROSVJEDI I PRIGOVARANJA, PAK TAKO MOŽE UTAKMICA PREĆI U PUKU SVADJU I PREPIRANJE, NA ŠTETU UGLEDA BOREĆIH SE KLUBOVA I SAMOGA ŠPORTA", PIŠE U PRVIM NOGOMETNIM PRAVILIMA KOJA SU IZAŠLA 1908. U IZDANJU HRVATSKOG AKADEMSKOG ŠPORT-KLUBA

Piše **Miroslav Šarić**

Tiskanje pravila određene športske grane svakako su bila važna na njen razvoj. Tako su prva nogometna pravila, koja su izašla 1908. godine u izdanju Hrvatskog akademskog šport-kluba, pospješila razvoj tog u nas najmasovnijeg i najpopularnijeg športa. "Ova će knjižica potpuno ispuniti svoju čednu zadaću, ako bar nešto doprinese, da igrači što bolje upo-

znaju pravila nogometnog športa te da se upute u korektnu i pravilnu igru", napisao je u uvodu sastavljač pravila, vriedni Milovan Zoričić. Dalje piše: "No usporedno s razvitkom toga športa morala se je sve to više osjećati i potreba nogometnih pravila na hrvatskom jeziku, da se istisnu nje-mački prevodi, što su se gotovo isključivo rabili po našim igračima, a zadavali raznih poteškoća, naročito glede tehničkih izraza".

Listajući ovo divot izdanje u kojem uživa svaki bibliofil športske publicistike ne možemo se oteti dojmu da su pravila iznimno suvremena iako su izdana prije jednog stoljeća. Opći je dojam da su se pravila nogometa zapravo malo mijenjala.

Promjenjivo zaleđe

U odredbi *Kako se polučuje "goal"* napisano je: "U koliko ova pravila inače ne određuju, polučen je 'goal' kad cijela lopta prodje među stupovima a ispod prečke vratiju, no samo ako nije ubačena ili rukama usunuta ili unešena po kojem igraču navaljujuće stranke". Čitajući pravilo o zaleđu valja reći da se ono najviše promijenilo.

"Off-side. Svaki igrač, koji je u času kad koji drugi igrač njegove stranke loptom igra ili je ubacuje u igralište, protivničkoj vratnici (goal-line) bliži od njega, stoji 'off-side', osim ako se između njega i protivničke vratnice nalazi barem 3 protivnika. Igrač, koji je 'off-side' ne smije taknuti lopte niti smetati protivnikom niti bilo kako utjecati na igru tako dugo, dok se koji drugi igrač ne dotakne lopte".

"Da ne strše iz kože"

"Predje li vratar sredinu igrališta, ne smije se više služiti rukama. Kad bi vratar rukama bacio loptu sa svoje strane igrališta kroz protivnička vrata, ne bi to bio 'goal' već jednostavno 'out'... Osobito je pogibeljan prekršaj pravila tzv. 'stooping' tj. ako se koji igrač u času sukoba s protivnikom nenadano prigne."

Dio pravila koji govori o obući upućuje na zaključak da je u pogledu razvoja opreme učinjen izvan-

redan napredak. U Odredbi glede obuće igrača među ostalim je napisano: "...nijedan igrač ne smije imati na cipelama ili goljenicama čavalja, osim ako su zabijeni tako, da ne strše iz kože".

Polovica pravila o sucima

Gotovo polovica pravila posvećena je sucima: "Sudac treba da bude ustrajan trčalac, jer pravila nogometa, naročito pravilo glede 'off-side' zahtijevaju, da se sudac uvijek drži blizu lopte, te da nastoji sa strane steći pregled o pozicijama igrača. On će dakle često morati i više trčati nego sami igrači. Sudac pako, koji samo šeće sredinom igrališta, svakomu je poznavao igre smiješan, igrači će u brzo izgubiti svako povjerenje u njega, učestati će prosvjedi i prigovaranja, pak tako može utakmica preći u puku svadju i prepiranje, na štetu ugleda borećih se klubova i samoga športa".

Drugo izdanje pravila 1911.

Na kraju pravila je objašnjenje najobičnijih engleskih tehničkih izraza. Većina se izraza zadržala do današnjih dana. Tako je *corner-kick* udarac iz kuta, *free-kick* slobodan udarac, *off-side* je "izvan igre", a *hands* doticanje lopte rukama. *Penalty-kick* je udarac "za kaznu sa 11 m". *Forwards* su napadači, *half-backs* pomagači, a *backs* braniči.

Godine 1911. Zoričić je izdao drugo, dopunjeno izdanje pravila koja su rješenjem Hrvatskog športskog saveza od 30. svibnja 1911., br. 114, proglašena "oficielnim pravilima Saveza".